Vught

Raadsinformatiebrief

Datum	2 december 2025
Onderwerp	Prioriteringskader ACM voor aansluitingen op het elektriciteitsnet
Zaaknummer	Z25 - 298204
Documentnr.	UIT/25-729094

Inleiding

Het Nederlandse elektriciteitsnet staat onder druk. Door de energietransitie, economische groei en digitalisering is op steeds meer plekken sprake van netcongestie, of beter gesteld een tekort in transportcapaciteit*: een situatie waarin het stroomnet de vraag of het aanbod niet aankan*. Daarnaast hebben de netbeheerders last van een tekort aan vakmensen om aansluitingen te realiseren. Dit alles leidt tot lange wachttijden voor bedrijven, instellingen en woningbouwprojecten die een aansluiting willen.

Tot voor kort gold het principe *"first come, first served"* bij het toekennen van transportcapaciteit door de netbeheerders zoals Enexis. Dit werkte goed in tijden van voldoende netruimte, maar bleek onhoudbaar in een situatie van schaarste.

Daarom introduceerde de Autoriteit Consument en Markt (ACM) in april 2024 een prioriteringskader dat maatschappelijke functies zoals ziekenhuizen, scholen en woningbouwprojecten voorrang gaf bij netaansluitingen. Deze hadden voorrang ten opzichte van aanvragen van het bedrijfsleven.

In maart 2025 vernietigde het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) dit prioriteringskader, omdat het onvoldoende was onderbouwd. De ACM had te weinig onderzoek gedaan en geen transparante, objectieve criteria gehanteerd. Het CBb liet het kader tijdelijk voortbestaan tot 1 januari 2026, om een vacuüm te voorkomen.

Het nieuwe kader vanaf 2026.

Op 26 juni 2025 publiceerde de ACM een nieuw ontwerpbesluit dat het oude kader gaat vervangen. De ACM heeft dit nieuwe kader opgesteld in overleg met het ministerie van Klimaat en Groene Groei en diverse stakeholders, waaronder netbeheerders en marktpartijen. Dit nieuwe prioriteringskader bevat drie categorieën in deze volgorde:

1. Congestieverzachters
2. Veiligheidsfuncties
3. Basisvoorzieningen

Alle aanvragen die niet in deze categorieën vallen komen op de algemene wachtlijst voor netaansluitingen/transportcapaciteit. Dit geldt onder meer voor de meeste bedrijven. Binnen elke categorie blijft *"first come, first served"* gelden.

Het doel is om maatschappelijke hinder zoveel mogelijk te beperken en essentiële functies voorrang te geven bij aansluiting op het stroomnet. Een openbare consultatie van het ontwerpbesluit heeft plaatsgevonden. De ACM heeft het definitieve besluit nog niet gepubliceerd. Presentatie daarvan komt in december 2025. De inschatting is dat het besluit grotendeels hetzelfde blijft als het ontwerpbesluit.

In de praktijk betekent prioriteit krijgen nog geen garantie op vlotte aansluiting. Het kader regelt de volgorde van aansluiten op het stroomnet, maar creëert geen extra netcapaciteit. Ook doet het niks aan het tekort aan vakmensen om aansluitingen daadwerkelijk aan leggen. Netbeheerders blijven daarom volop investeren in uitbreiding van het stroomnet en hun uitvoeringscapaciteit. Binnen Noordoost Brabant Werkt is er vanuit de gemeenten regionaal aandacht voor de arbeidskrapte in deze sector.

Invloed op nieuwbouwontwikkelingen

Korte termijn

In de directe toekomst maakt het nieuwe (nog te publiceren) kader geen verschil voor woningbouwprojecten. Dit vanwege de volgende twee punten:

- Huidige kader geldt tot 31 december 2025: Aanvragen voor netaansluitingen die al zijn opgenomen in de planning van Enexis blijven gehandhaafd. Het nieuwe kader geldt enkel voor nieuwe aanvragen. Woningbouwprojecten die al zijn opgenomen zijn onder meer de Wieken, Kloostergoed Theresia, Hart van de Baarzen, Leyhoeve, Isabellaveld Fase 2. De nieuwbouw van de school het Molenven is ook aangevraagd voor opname in deze lijst.
- Tekort aan vakmensen blijft: Dit is de huidige bottleneck waardoor projecten ruim anderhalf tot twee jaar moeten wachten op een aansluiting. U bent daarover in het voorjaar al geïnformeerd.

Middellange termijn

Het nieuwe kader betekent wél een belangrijke verandering voor woningbouwprojecten met een geplande start bouw over 1 tot 2 jaar of later. Het oude kader bood standaard voorrang voor woningbouw. Dat wijzigt omdat woningbouw pas valt onder in de 3e prioriteitscategorie: basisvoorzieningen. Andere basisvoorzieningen zijn scholen, openbaar vervoer en warmtevoorzieningen. Dit betekent dat een aanvraag voor enkel een congestieverzachter of een aanvraag voor veiligheidsfuncties voorrang krijgt.

Het nieuwe kader biedt ook kansen voor gemeenten en ontwikkelaars bij woningbouw. Netbeheerders kunnen woningprojecten met netcongestieverzachtende maatregelen meer prioriteit toekennen. Nadrukkelijk blijft daarbij het probleem bestaan dat de netbeheerders te weinig vakmensen hebben, daar doet het nieuwe prioriteringskader niks aan af.

Heroriëntatie is nodig. Het is bij projecten zonder (complete) aanvraag voor transportcapaciteit verstandig om mogelijk netcongestieverzachtende maatregelen op

te nemen. Hierover vindt overleg plaats met ontwikkelende partijen. Per project moet bepaald worden of het als netcongestieverzachter kan optreden of niet. De netbeheerders bepalen uiteindelijk of er sprake is van congestieverzachting. Zij hebben daar nog geen beleid op gevormd, dat wordt na de publicatie van het nieuwe kader wel verwacht. In een ander verband hebben zij als voorbeelden van congestieverzachters genoemd:

- Gebruikers die flexibel omgaan met hun eigen elektriciteitsverbruik of -productie, bijvoorbeeld door op piekmomenten minder stroom af te nemen of juist meer terug te leveren.
- Gebruikers die bijdragen aan het vrijmaken van transportcapaciteit voor andere klanten.
- Gebruikers die niet bijdragen aan verergering van congestie, maar juist helpen deze te verminderen. Bijvoorbeeld door collectieve oplossingen, zoals kleinschalige warmtenetten.
- Batterijen die stroom kunnen opslaan of leveren op momenten dat het elektriciteitsnet dat nodig heeft.
- Warmtekrachtkoppeling (WKK)-installaties die flexibel kunnen schakelen tussen opwek en afname.
- Koelhuizen die hun verbruik kunnen aanpassen aan de netbelasting.

Standpunt college van B&W

Het nieuwe prioriteringskader heeft een landelijk effect waar we niet omheen kunnen. Daarom zetten wij in op gesprekken met ontwikkelende partijen om te komen tot netcongestieverzachtende maatregelen. Dit is in lijn met het *procesvoorstel grootschalige opwek tot maart 2026*.

Burgemeester en wethouders van Vught,

de secretaris,	de burgemeester,
W.F.F. Keijzers	C.N.A. Nijkerken-de Haan